

Betula utilis (Bříza užitečná)

synonyma: *Betula bhojpatra*, *Betula bhojpatra* var. *latifolia*

čeleď: Betulaceae

oblasti: Afganistán, Bhútán, Gansu, Himálaj, Kašmír, Ladak, Pákistán, Sichuan, Xizang (Tibet), Yunnan

Roste v Himálaji, Bhútánu, Afganistánu, Kašmíru a Číně v podobě opadavého stromu. Dorůstá výšky (2 -) 15 - 20 (i 25)m a šířky 15m v kuželovitém až sloupovitém habitu. Začíná vytvářet korunu nízko nad zemí a pak větve otočí rychle vzhůru. Borka je skořicově hnědá až světlešedá nebo i bílá a tence se odlupuje v příčných pruzích. Větve jsou v mládí ochlupené, pupeny dlouhé 8mm, při bázi hnědé a na konci zelené. Palisty jsou vejčité eliptické, opadavé, dlouhé 1,2cm. Listy jsou střídavé, vejčité až eliptické, špičaté, asymetricky pilovité, tmavězelené, dlouhé (2,5 -) 3 - 8,5 (i 12)cm, široké 1,8 - 6,2cm, báze je zakulacená až uťatá, žilnatinu tvoří (6 -) 8 - 9 (i 14) párů žilek, na spodní straně jsou žilky ochlupené, řapíky jsou tlusté, ochlupené, dlouhé 1 - 2,5cm a na podzim se barví do žluta. Kvete jednopohlavnými květy v jehnědách, samčí jsou dlouhé do 12cm, žluté a převislé, centrální cíp je delší a zaoblený, samičí jsou válcovité, dlouhé 2,5 - 5cm, pouzdra semen jsou obvejčitá, dlouhá 2 - 3mm a široká 1,5 - 2mm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Edinburgh' - silný vzpřímený habitus
- 'Fastigiata' - sloupovitý habitus
- 'Grayswood Ghost' - jasně bílá borka; liste lesklé, zelené, velké
- 'Hillier' - podobá se 'Grayswood Ghost', listy matnější a širší
- 'Himalayan Pink' - borka narůžovělá
- 'Inverleith' - čistě bílá borka
- 'Jermyns' - široce kuželovitý habitus; výška 15 - 20m; kmen jasně bílý, borka se později odlupuje, je žlutobílá, oranžová až hnědá; rychlý růst; jehnědy dlouhé až 17cm
- var. *jacquemontii* - více odolná varieta, kůra dosahuje vysoký stupeň bělosti, listy jsou tmavě zelené, kůra se odlupuje v širokých vodorovných pruzích.
- 'Kashmir White' - borka bílá; listy tmavější
- 'Kyelang' - borka bílá, odlupuje se; pupeny jsou hodně pryskyřičnaté
- 'Macbeth' - borka bílá; listy větší, nápadněji žilkované
- 'Marble Stem' - borka hnědožlutá, později bílá; listy lesklé, zelené
- 'McBeath' - výška až 10m; borka nahnědlá
- var. *prattii* - Yunnan, Sichuan, Gansu; výška až 27m; borka drsná, oranžovohnědá až oranžovošedá, více šupinatá; listy vejčité, dlouhé do 6cm, nepravidelně 2x pilovité, báze zaoblená, obě strany holé, na spodní straně žilky nebo žebro ochlupené; samičí jehnědy brvité, dlouhé 3,5cm, široké 1cm, dlouze stopkaté, šupiny načervenalé, brvité, postranní cípy lopatkovité
- 'Ramdana River'/'Ramdang River' - borka bílá a to i na mladých exemplářích; listy lesklé, zelené
- 'Sauwala White'
- 'Silver Shadow' - menší až středně velké stromy; kmene jasně bílé, naoranžovělé; listy velké, převisající, tmavěji zelené
- 'Trinity College' - menší velikost; borka bílá; listy menší
- 'Wakehurst Place Chocolate' - borka hnědá
- 'Yunnan' - borka lesklá, hnědá a kontrastně bílá

Má ráda slunce, standarní zahradní půdu i sušší místa, nemá ale ráda vápenitou hlínu. Není příliš odolná na počasí.

<https://www.rostliny.net/>